

Gabriela Zapolska
MORALNOŚĆ
PANI DULSKIEJ

Autor:
GABRIELA ZAPOLSKA

Tytuł:
MORALNOŚĆ PANI DULSKIEJ

Autorki opracowania:
ANNA POPLAWSKA
EWA TONDERA

Korekta:
AGNIESZKA NAWROT
AGNIESZKA WOŻNY
MARIA ZAGNIŃSKA

Projekt okładki:
PRACOWNIA SŁOWA, ALEKSANDRA ZIMOCH

Ilustracje:
JOLANTA ADAMUS LUDWIKOWSKA

Na okładce wykorzystano zdjęcie:
Everett Collection / Shutterstock.com

ISBN 978-83-7327-401-3

Wydanie III zaktualizowane

Copyright by Wydawnictwo GREG
2021

Wydawnictwo GREG
31-979 Kraków, ul. Klasztorna 2B
tel. (12) 680 15 50
www.greg.pl

Księgarnia internetowa: www.greg.pl

Znak firmowy GREG zastrzeżony w Urzędzie Patentowym RP

Wszystkie prawa zastrzeżone.
Żadna część niniejszej publikacji nie może być reprodukowana
lub przedrukowana bez pisemnej zgody Wydawnictwa GREG.

Skład i łamanie:
BROS

AKT I

Scena przedstawia salon w burżuazyjnym domu.¹ Dywany, meble solidne – na ścianach w złożonych ramach premia² i Bóg wie jakie obrazy. Rogi obfitości, sztuczne palmy, landszaft³ haftowany za szkłem. – Pomiędzy tym stara, piękna serwantka⁴ mahoniowa i empirowy ekranik⁵. – Lampa z abażurem z bibuły, stoliki, a na nich fotografie. Rolety popuszczane – na scenie ciemno. Gdy zastona się podnosi, zegar w jadalni bije godzinę szóstą. – W czasie pierwszych scen powoli rozwidnia się, wreszcie rozwidnia się zupełnie, gdy story podniosą

**Miejsce akcji:
mieszkanie Dul-
skich – wygląd**

SCENA 1

*Chwilę scena pozostaje pusta. Słychać za kulisami szłapanie pantofli. Z lewej (sypialnia małżeńska) wchodzi Dulska w stroju niedbałym. Papi-
loty, z tyłu cienki kosmyk – kaftanik biały wątpliwej czystości, halka włóczkowa krótka, poddarta na brzuchu. Idzie mrucząc – świeca w ręku. Stawia świecę na stole – idzie do kuchni*

Dulska – wygląd

Dulska

Kucharka! Hanka! wstawać!...

Mruczenie w kuchni

Co? jeszcze czas? Książniczki! Nie z waszym nosem, a już wstałam... Cicho, kucharka – nie rezonować. Palić pod kuchnią. Hanka! chodź palić w piecu w salonie. A żywo!...

Idzie ku drzwiom na prawo

Heśka! Mela! wstawać! lekcje przepowiedzieć – gamy do grania... prędzej... nie gnąć w łóżkach!...

Chwilę chodzi po scenie mrucząc. Idzie do pierwszych drzwi na prawo – zagląda, tamie ręce, wchodzi do pokoju ze świecą

¹ *burżuazyjny dom* – Zapolska użyła tu określenia nieściśłego; Dulski jest urzędnikiem i właścicielem kamienicy, więc Dulscy to raczej drobnomieszczanie.

² *premia* (łac.) – mowa tu o reprodukcjach obrazów, które Towarzystwo Przyjaciół Sztuk Pięknych co roku rozdzielało bezpłatnie swym członkom.

³ *landszaft* (niem.) – krajobraz, dziś termin ten używany jest w znaczeniu ironicznym: lichy obraz.

⁴ *serwantka* – niewielka szafka, zwykle oszklona, służąca do przechowywania szkła i porcelany.

⁵ *empirowy ekranik* – ozdobna zastona pieca lub światła w stylu empire (z czasów Napoleona I we Francji – pocz. XIX w.).

Mela

Mówiłam ci – wolę nie wiedzieć.

Hesia

Przed chwilą się sama pytałaś.

Mela

O co?

Hesia

O te... dzieci...

Mela

To co innego.

Hesia

Dlaczego?

Mela

Bo tamto o dzieciach to ciekawe, a to... brzydkie.

Hesia

Wcale nie – to jeszcze ciekawsze.

Mela

Może być – ale mnie to zaraz potem smutno.

Hesia

O!... idzie lump!...

SCENA 5

Hesia, Mela, Zbyszko.

*Zbyszko – kołnierz podniesiony, twarz zmięta, zmarznięty, skrzywiony.
Młode to, a już niemożliwe, choć chwilami coś w głębi żrenić się przewija*

**Zbyszko –
wygląd**

Hesia

Gdzie byłeś? gdzie byłeś?

Zbyszko

odsuwa ją laską

Poszła!...

Hesia

Gdzie byłeś? lumpowałeś się? mój złoty, powiedz... powiedz... ja nic nie powiem mamie.

Zbyszko

Poszła...

Hesia

Ładnie się wyrażasz... Nie powiesz – a ja wiem. W nocnej kawiarni byłeś – likiery piłeś – ładne panny były... tak ładnie śmierdzisz cygarami... u, u!... jak ja to lubię...

Zbyszko

Mówię ci... poszła!

Mela

Hesiu! daj spokój!

Hesia

Tak? to tak ze mną? poczekaj! ja też dorosnę – ja też pójdę na lumpę – ja też będę chodziła po kawiarniach i będę pić likiery... po nocnych kawiarniach, jak ty – jak ty!

Skacze przed nim na jednej nodze

Zbyszko

Ładna edukacja!... ślicznie się zapowiadasz...

Hesia

A teraz, żeby cię nauczyć grzeczności w kole rodzinnym...

Woła

Mamciu! Mamciu!... Zbyszko powrócił...

Zbyszko

Cicho bądź!

Dulska

wpada jak bomba

Jesteś?

Zbyszko

Jestem i znikam. Idę się przespać przed biurem.

Dulska

Nie! – zostaniesz tu. Mam z tobą do pomówienia.

Zbyszko

A!... lecę z nóg.

Dulska

surowo

Wierzę!...

Do dziewcząt

Proszę iść się ubrać. Mela, do gam.

Mela

Już nie ma czasu.

Dulska

Pięciopalcówki – na to starczy. Hesia znów podarła kalosze.

Idzie do przedpokoju – wraca z tokiem z fiołków i białych piór, kładzie go na głowę, co przy kaftanie barchanowym i halce wywołuje dziwny efekt

Dobrze?

Juliasiewiczowa

Wcale... wcale...

Dulska

w toku

Muszę się oszczędzać... przerabiam stare łachy.

Juliasiewiczowa

No – na cioci wszystko się dobrze wyda. Czy ciocia w tym roku podwyższa?

Dulska

Spodziewam się. Muszę. Wszyscy podwyższają. Pokażę ci *szepejstetel*²⁵.

Juliasiewiczowa

No... no...

Dulska

wydobywa z szufladki papier, opiera się o stół – obie z zajęciem pochylają się nad papierem

Suteryny całe w rumel²⁶ o dwadzieścia... do sieni wstawię magle...

Juliasiewiczowa

Ciasno. Zęby sobie powybijają.

Dulska

To mi wszystko jedno. Ja tamtędy nigdy nie chodzę. Oba partery po pięć – pierwsze piętro, kokocica, o dziesięć...

Juliasiewiczowa

Kokocica? To za mało. Ja bym podwyższyła co najmniej o dwa-dzieścia.

Dulska

Tak myślisz?

Juliasiewiczowa

śmieje się

Naturalnie... ma pieniądze, lekko jej przychodzą... niech płaci.

Dulska

rozjaśniona

Niech płaci...

Dulska –
stosunek do
mieszkańców
kamienicy

²⁵ *szepejstetel* (niem.) – jadłospis w restauracji z podaniem cen; tu: spis lokatorów z podaniem opłat za komorne.

²⁶ w *rumel* (niem.) – pod rząd, co do jednego.

Juliasiewiczowa

śmiejąc się

Niech płaci!...

Dulska

A więc – kokotka o dwadzieścia, radca o dziesięć... drugie piętro...

Obie zaciętrzewione, pochylone nad stołem, czytają.

Kurtyna wolno spada.

Tadrachowa

Proszę wielmożnej pani, jak się jemu podoba, to chyba nie będzie taki skrupulant. To u państwa takie wymysły. A potem, czy ja wiem?

Dulska wraca z kieliszkiem likieru i stawia przed Tadrachową

Juliasiewiczowa

Pijcie!...

Tadrachowa

Rączki całuję – rączki całuję!

Pije

hi, hi, hi...

Juliasiewiczowa

Dobre?

Tadrachowa

Aż mgli, takie dobre.

Juliasiewiczowa

Więc...

SCENA 6

Też same, Zbyszko

Tadrachowa

Rączki całuję wielmożnemu młodemu panu gospodarzowi... rączki całuję...

Zbyszko

Czekajcie no... to wyście mi kiedyś nosili ubranie do krawca?

Tadrachowa

Ja, wielmożny panie – po ostatnim praniu.

Zbyszko

Wy jesteście krewna Hanki?

Tadrachowa

Matka chrzestna.

Zbyszko

A, to się doskonale składa. Muszę was zawiadomić, że ja się z Hanką żenię.

Tadrachowa

Wielmożny pan ze mnie głupią robi!

KRÓTKIE OPRACOWANIE

KRÓTKO O UTWORZE

Moralność pani Dulskiej to utwór dramatyczny – komedia powstała z inicjatywy dyrekcji Teatru Miejskiego we Lwowie w 1906 r. Sztuka została jednak ostatecznie wystawiona przez Ludwika Solskiego w Krakowie, drukiem dramat wydano dwa lata później. Gabriela Zapolska, pisząc utwór, **inspirowała się prawdziwymi zdarzeniami**. Pracowała jak pisarz-naturalista, zbierała materiały ze swojego otoczenia. Naturaliści ukazywali **determinującą rolę środowiska w życiu jednostki**. Taka sytuacja jest też opisywana przez Zapolską.

Tytuł informuje czytelnika o tematyce utworu i zdradza nazwisko głównej bohaterki. **Jest przewrotny, ponieważ zasady moralne Dulskiej nie mieszczą się w żaden sposób w tradycyjnej definicji tego słowa**. Podtytuł *Tragifarsa kołtuńska* rozwija ten temat: cząstka „farsa” sugeruje błahy i zabawny konflikt, a słowo „kołtun” oznacza osobę zacofaną, o wąskich horyzontach. Tragifarsa stanowi połączenie tragedii i komedii. Podtytuł sugeruje więc, że autorka zawarła elementy komiczne w utworze, który jednak porusza problematykę moralną i społeczną, opisuje poważne zjawisko czasów jej współczesnych – **upadek moralny mieszczań**.

Akcja dramatu rozgrywa się w czasach współczesnych autorce, **na początku XX w., we Lwowie**. Wydarzenia dzieją się w ciągu trzech dni. Akcja aktu I toczy się późną jesienią, a akt II i III (opisujące dwa następujące po sobie dni) relacjonują wydarzenia dziejące się zimą. Komedia dotyczy sytuacji w domu Anieli Dulskiej, której syn, Zbyszko, prowadził hulawczy tryb życia i wdał się w romans ze służącą Hanką (za wiedzą i zgodą pani Dulskiej, która uważała, że tym sposobem zatrzyma syna w domu). Dziewczyna zaszła w ciążę, Zbyszko, mimo początkowych chęci ożenku, nie wziął odpowiedzialności za swoje postępowanie. Dulska ostatecznie zapłaciła Hance wysokie odszkodowanie i życie w kamienicy wróciło do normy.

Głównym tematem utworu jest **kryzys moralności mieszczańskiej**, który miał miejsce w czasach współczesnych Zapolskiej. Rządziła **chciwość, egoizm, dbałość jedynie o sprawy materialne, konserwatyzm i ciasnota poglądów, a także obłuda i zakłamanie**. Doskonałą reprezentantką tej sytuacji jest Aniela Dulska, główna bohaterka, która dba jedynie o pozory dobrej opinii – wymawia wynajem pokoju kobiecie po głośnej próbie samobójczej, ale nie ma problemu z przyjmowaniem zapłaty za czynsz od „pani lekkich obyczajów” skrycie wykonującej swój zawód. Ponadto poruszona zostaje kwestia **wpływu środowiska na młodego człowieka** – Zbyszko godzi się na rozwiązanie proponowane przez matkę, a chęć małżeństwa wynika tylko z możliwości zrobienia Dulskiej na złość. Zapolska opisuje też wybory życiowe, jakie podejmują

GENEZA UTWORU

Okoliczności powstania utworu dobitnie świadczą o metodzie twórczej Gabrieli Zapolskiej. **Komedia została zamówiona przez dyrekcję Teatru Miejskiego we Lwowie, w październiku 1906 r.** Pisarka musiała się bardzo spieszyć, by wykonać zamówienie do 15 listopada. Stanisław Janowski, mąż Zapolskiej, wspominał po latach w swym pamiętniku, że autorka **zaczepnęła podstawowy zarys intrygi z autentycznego zdarzenia**, o którym jej opowiedział. Otóż pewna kobieta, krewniaczka znajomych Janowskiego, tolerowała we własnym domu romans syna ze służącą, a nawet go popierała w trosce o zdrowie chłopca. Janowski wspominał też, że **prototypem pani Dulskiej była lwowska mieszcza, pani Gołębowa**. Zapolska pracowała więc jak pisarz naturalista, zbierała materiały wokół siebie, obserwowała ludzi, rejestrowała zdarzenia. Trud ten przypomina też metodę dziennikarską, reporterską.

OKOLICZNOŚCI POWSTANIA UTWORU

Pierwotnie akcja utworu została umieszczona we Lwowie. Plan wystawienia sztuki we Lwowie nie został jednak zrealizowany. Wystawił ją natomiast Ludwik Solski w Krakowie, 15 grudnia 1906 r. **Na potrzeby przedstawienia premierowego akcja utworu została przeniesiona przez autorkę do Krakowa** (dotyczyło to odniesień do rozmaitych miejsc – np. w wersji „lwowskiej” Felicjan Dulski odbywa „spacer” na Wysoki Zamek, a przy ulicy Teatyńskiej musi przyspieszyć, bo *tunel rozbijają*, podczas kiedy w „krakowskiej” celem „spaceru” jest Kopiec Kościuszki, a przyspieszyć musi koło Parku Jordana, bo *zaczepiają*). Brzuchowice zostały zmienione na Dębniki, a Zamarstynów na Krowodrzę. Usunięto także lwowskie naleciałości językowe.

7 stycznia 1907 r. odbyła się warszawska premiera sztuki, a 16 stycznia premiera lwowska. Wszędzie komedia odniosła ogromny sukces i odtąd trwał jej triumfalny pochód przez wszystkie sceny polskie. Później sztukę wystawiano w innych miastach i w zależności od tego, z którą wersją miał reżyser do czynienia, akcja była umieszczana we Lwowie lub Krakowie.

Dramat został wydany drukiem przez wydawnictwo Olgebrandt w 1908 r. i była to wersja z akcją we Lwowie.

w gronie znajomych zapewne nie milczy. **Sterroryzowany, stłamszony, pozbawiony prawa głosu przez zapobiegliwą żonę nie budzi współczucia, raczej politowanie.**

Dlaczego dał się tak zdominować? Dlaczego się nie zbuntował? Poznajemy go w kilku sytuacjach rodzinnych. Jest śmieszny, gdy kradnie cygara suszące się na piecu i gdy spaceruje dokoła stołu pod ścisłą kontrolą żony. Nie wiemy, co i czy w ogóle wtedy myśli. Dowiadujemy się też, jak oceniają go inni. Pani Aniela go lekceważy. Mówi do Zbyszka: *Ty i twój ojciec – to jedna dusza. On co dzień w cukierni, a ty – Bóg wie gdzie...* (akt I sc. 5, str. 18). W scenie następnej żona zwraca się do Dulskiego: *A czy ty wiesz, o której twój synek do domu wróci!?*, na co pan Felicjan tylko wzrusza ramionami, co z kolei Dulski kwituje słowami: *Zwariować można z tym człowiekiem.* Doskonałym podsumowaniem rozmowy są słowa Zbyszka: *Tak go mama wychowała* (akt I sc. 6, str. 19). Scena ta świadczy, że zachowanie Dulskiego jest wynikiem dłużej „tresury”, że **postępuje tak dla świętego spokoju, bo ostatecznie zdanie się we wszystkim na żonę jest wygodne.** Tak z pewnością sądzi syn, o czym świadczą jego słowa w rozmowie z Melą: *Bo ojciec wybrał dogodniejszą drogę. Mama za niego łokciami się przez świat przepycha, a on za nią* (akt II sc. 7, str. 53). Hesia nazywa go pogardliwie *lelum polelum* (akt I sc. 3, str. 9) i dodaje, że Melą wdawa się w ojca.

Dająca wiele do myślenia jest **jedyna wypowiedź, na którą zdobywa się Dulski** w dramatycznej dla rodziny chwili, gdy Zbyszko, decydujący się na małżeństwo z Hanką, prosi rodziców o błogosławieństwo. Bezradna w tej sytuacji Dulski prosi męża: *Felicjan, odezwij się!*, a Dulski wykrzykuje: *A niech was wszyscy diabli!!!* (akt II sc. 15, str. 73). Nie wiemy, czy nie chce, czy nie umie już zająć stanowiska. Dulski nie może liczyć na jego pomoc, bo pozbawiła go poczucia obowiązku i odpowiedzialności za rodzinę. Może też postawa Felicjana jest **formą protestu zmaltretowanego psychicznie człowieka**, a jego reakcja to krzyk rozpaczliwego człowieka, który rozumie doskonale sytuację wokół siebie, ale ma też świadomość, że niczego nie jest w stanie zmienić.

Zbyszko Dulski

Syn Dulskich odgrywa w dramacie ważną rolę jako sprawca komplikacji burzących spokojne i unormowane życie rodzinne oraz rezoner wygłaszający opinie, serwujący sądy i oceny. Jest to **inteligentny, refleksyjny młodzieniec, zdolny do wnikliwej obserwacji swego środowiska** i surowo je oceniający. **Nie znosi rodzinnego domu z jego duszną atmosferą**, ucieka z niego, woli własne, kawiarniane towarzystwo. **Brzydzi się kołtunerią, zakłamaniami, wygłaszaniem tyrad moralnych** i mówieniem stale o Bogu przez matkę. **Zdobywa się jednak tylko na słowną krytykę Dulskiej i na nocne wypadki do lokali wbrew jej woli. Jego bunt jest powierzchowny, jest teatralnym gestem, pozą, brak mu odwagi, by zerwać ze środowiskiem mieszczańskim.** Choć więc jego oceny filisterstwa są trafne, **on też jest filistrem, co więcej, zdaje sobie z tego sprawę i na tym polega tragizm jego sytuacji.**

Zapolska ciekawie przeprowadziła charakterystykę Zbyszka. Na początku jest to „złoty” młodzieniec, kawiarniany bywalec, trwoniący pieniądze i irytujący matkę żargonowymi powiedzonkami, cynizmem i wisielczym humorem. W rozmowie

łatwiej postrzegać siebie jako wzór cnót i widzieć wady u innych niż dostrzegać je i zwalczać u samego siebie. „Wzorem” obłudy w utworze jest tytułowa bohaterka i jej poglądy – jest ona w stanie zaakceptować dowolne niemoralne zachowanie, dowolną krzywdę wyrządzoną drugiej osobie, pod warunkiem, że nikt się o tym nie dowie. Nie liczy się dla niej prawda, ale tylko opinia innych, nawet budowana na kłamstwie. Dlatego potępia zrozpaczoną Lokatorkę, a nie krytykuje mieszkającej w tym samym budynku kurtyzany; dlatego unosi się na myśl o jedwabnej bieliznie jako symbolu rozpusty, a akceptuje frywolny strój balowy córki, ponieważ „dziecku wolno”. Takie zachowania są przez autorkę piętnowane, a zarazem pesymistyczna wymowa sztuki nie pozwala mieć nadziei, aby mogły się zmienić – to raczej ci, którzy starają się postępować uczciwie i moralnie, są skazani na klęskę.

GATUNEK UTWORU

Młoda Polska

Młoda Polska to nazwa prądu artystycznego w literaturze, muzyce i sztuce polskiej, przypadającego na lata 1890–1918. Nazwę Młoda Polska nasz kraj przyjął analogicznie do innych krajów europejskich (Młode Niemcy, Młode Włochy, Młoda Francja). Nazwa nurtu pochodzi od tytułu cyklu artykułów Artura Górskiego, publikowanych na łamach krakowskiego „Życia”, w których skrytykował on pozytywistów i przedstawił program literacki młodych twórców. Był on manifestem wszystkich idei, które przedstawiciele Młodej Polski reprezentowali. W programie **zwrócono uwagę na ponadprzeciętność artysty, podniesiono go do rangi wieszca, zwykłego człowieka zaś nazwano „filistrem”, czyli osobą ograniczoną, nieambitną, głupią**. Żądano wolności oraz oddzielenia sztuki od dziedzictwa kulturowego. Powstało hasło „sztuka dla sztuki”, oznaczające rezygnację z obywatelskich powinności piśmiennictwa, a położenie nacisku na indywidualizm i jednostkowe przeżycie.

Młoda Polska jako epoka była **protestem przeciwko standaryzacji i technicyzacji życia społecznego, zakłamaney obyczajowości mieszczańskiej, antagonizmom społecznym**. Dążenia niepodległościowe w tamtym czasie wzrastały, nastąpił więc powrót do Romantyzmu i poszukiwań symbolicznych i nastrojowych form ekspresji. Zwrócono uwagę na takie formy uczuciowości, jak: melancholia, rozpacz, pożądanie nirwany lub śmierci, tragizm istnienia, brak celu i sensu życia.

Tak samo w Polsce, jak w Europie funkcjonowały także inne nazwy epoki:

- **dekadentyzm** – inaczej schyłkowość. Nazwa modna szczególnie w początkach epoki, określająca pesymistyczną postawę wobec życia, bierność, zniechęcenie człowieka „końca wieku”.
- **Neoromantyzm** – nazwa wynikała z pokrewieństwa Młodej Polski z epoką Romantyzmu. Twórcy końca wieku XIX poszukiwali źródeł natchnienia w dziełach romantyków, mieli podobne poglądy na rolę artysty, jednostki ludzkiej, sztuki.

SPIS TREŚCI

<i>Moralność pani Dulskiej</i>	
Akt I.....	5
Akt II.....	42
Akt III.....	74
Krótkie opracowanie	
Krótko o utworze	103
Krótkie streszczenie	104
Motywy	105
Pełne opracowanie	
Biografia Gabrieli Zapolskiej	107
Geneza utworu	108
Okoliczności powstania utworu	108
Wyjaśnienie tytułu utworu	109
Czas i miejsce akcji	109
Czas akcji	110
Miejsce akcji	110
Bohaterowie utworu	110
Plan wydarzeń	111
Streszczenie szczegółowe	111
Charakterystyka głównej bohaterki – Aniela Dulska	115
Charakterystyka pozostałych postaci	118
Felicjan Dulski	118
Zbyszko Dulski	119
Hesia i Mela Dulskie	121
Juliasiewiczowa	122
Problematyka utworu	122
Kryzys moralności mieszczańskiej – kołtuneria, filisterstwo, dulszczyzna	122
Problemy uniwersalne w utworze	123
Gatunek utworu	124
Młoda Polska	124
Naturalizm w twórczości Gabrieli Zapolskiej	125
Tragifarsa kołtuńska	126
Budowa utworu	126
Język bohaterów	128
Tragizm i komizm w utworze	129
Indeks komentarzy do tekstu	131

ISBN 978-83-7327-401-3

9 788373 274013 >

Wydawnictwo GREG® 31-979 Kraków, ul. Klasztorna 2B,
księgarnia internetowa: www.greg.pl